

VINERI • 24 APRILIE 2015 • ANUL LXV NR. 17

FOAIA românească

SAPTĂMÂNAL AL ROMÂNILOR DIN UNGARIA

www.foaia.hu / foaia@foaia.hu

Rugăciuni la Paștile Morților pentru Emanuil Gojdu
Despre „valori comune” la conferința de la Sarvaș
Editorial: Incompatibilitatea, care ne încurcă viața

CALENDAR ORTODOX

27 aprilie, luni, Sf. Sfințit Mc. Simeon, ruda Domnului; Sf. Ap. Aristarh, Marcu și Zinon
28 aprilie, marți, Sf. Ap. Iason și Sosipatru; Sf. Mc. Maxim, Cvintilian și Dada
29 aprilie, miercuri, Sf. 9 Mc. din Cizic; Cuv. Memnon Mărt. (Dezlegare la pește)
30 aprilie, joi, Sf. Ap. Iacob, fiul lui Zevedeu
1 mai, vineri, Sf. Prooroc Ieremia; Cuv. Mc. Eftimie, Ignatie și Acachie; Cuv. Isidora (Dezlegare la pește)
2 mai, sâmbătă, Aducerea moaștelor Sf. Atanasie cel Mare
3 mai, duminică, Sf. Mc. Timotei și soția sa Mavra; Sf. Mc. Diodor și Rodopian, diac.; Cuv. Teodosie. Duminica a IV-a după Paști (a Slăbănogului de la Vitezda)

Curiozități românești

Strada Sforii din Brașov este a treia **cea mai îngustă stradă a Europei** (după Spreuerhofstraße din Germania și Parliament Street din England Anglia). Strada are 83 de metri lungime, iar lățimea ei este cuprinsă între 1,11 și 1,35 m.

Strada Sforii este localizată în municipiul Brașov, între străzile Cerbului și Poarta Șchei. Existența ei este atestată în documentele din secolul al XVII-lea ca un simplu coridor.

Istoria străzii este una la fel de interesantă. Aceasta a fost construită încă din secolul XVII, fiind inițial realizată pentru a facilita accesul pompierilor în caz de nevoie. Una dintre legendele acestei străzi spune că aici obișnuiau să se întâlnească tinerii îndrăgostiți.

Marea reabilitare a străzii a venit în anul 2003. Atunci a fost schimbat pavajul și s-au refăcut pereții clădirilor. Strada și-a recăpătat farmecul de odinioară și datorită felinarelor care arată exact ca cele de acum 100 de ani. Lămpașele folosite acum au fost comandate după modelul celor existente la muzeu, singura diferență fiind aceea că azi nu mai funcționează cu gaz. Strada Sforii a devenit un adevărat obiectiv turistic. Vizitatorii provin din mai toate colțurile lumii și sunt ademiniți de aceasta fie din motive istorice, fie din pură curiozitate.

Celebrul ghid Micheline i-a acordat o stea, distincție ce înseamnă că strada Sforii merită vizitată.

Jula

Ședință cu multe puncte la AȚRU

Membrii Adunării Generale a Autoguvernării pe Tară a Românilor din Ungaria se vor întruni în ședință, vineri, 24 aprilie, la sediul din Jula. Pe ordinea de zi a ședinței, care va începe la ora 14.00, vor figura următoarele: probleme le-

gate de incompatibilitățile unor deputați și membri de comisie; alegerea unui nou membru extern în Comisia Civilă și pentru Tineret; completarea Statului de Organizare și Funcționare al AȚRU; alegerea noului șef al Oficiului AȚRU; modificarea

Actului Constitutiv al Centrului de Documentare și Informare; alegerea noului director al CDI; modificarea contului de cheltuieli al președintelui AȚRU; dezbateră problemei restruc-turării Școlii generale din Micherechi. A.C.

Leta Mare

Specialiști în domeniul presei, pe urmele lui Iosif Vulcan

În perioada 24-26 aprilie, Asociația Română de Istorie a Presei (ARIP) organizează cel de-al VIII-lea Congres Național de Istorie a Presei din România, la Oradea. Întâlnirea este dedicată împlinirii a 150 de ani de la apariția revistei culturale „Familia” din Oradea. Din acest motiv, sâmbătă, pe 25 aprilie, participanții la congres vor face o deplasare la Leta Mare, în Ungaria, pentru a cunoaște locurile în care a copilărit și a crescut Iosif Vulcan, fondatorul „Familiei” și unde-și doarme somnul de veci mama scriitorului, Victoria Irinyi (Irimie).

Ediția din acest an a Congresului de Istorie a Presei va avea ca temă principală

„Presa culturală”. Întâlnirile anuale au scopul de a menține interesul comunității științifice în privința istoriei presei, de a încuraja cooperarea și crearea unei rețele de cercetare în acest domeniu, precum și de a asigura un cadru de dezbateră academică privind problemele cu care acesta se confruntă.

Evenimentul este organizat în colaborare cu

Universitatea din Oradea (Facultatea de Istorie, Relații Internaționale, Științe Politice și Științele Comunicării – Departamentul de Istorie, Departamentul de Științe Politice și Științele Comunicării; Facultatea de Litere), în parteneriat cu Muzeul „Iosif Vulcan” Oradea, cu revista „Familia” din Oradea și cu Direcția Județeană pentru Cultură Bihor. E.Ș.

Poza săptămânii

Meditația unui primar: – Știm că pe hârtie totul e ok. Să fie așa și în realitate?

Părerile autorilor nu coincid întotdeauna cu opinia Redacției. Responsabilitatea juridică pentru conținutul articolelor publicate în Foia românească aparține autorilor. Foia românească nu garantează publicarea textelor nesolicitate de redacție.

Pe copertă: Români din Budapesta în fața monumentului funerar al lui Emanuil Gojdu (foto: Emanuel Văduva)

Gheorghe Gros (1947–2015)

Mijlocul lui aprilie a umplut cu lacrimi și dolii casa familiei lui Gheorghe Gros din Bichișciaba. În această zi s-a stins din viață cel care a fost timp de două decenii „președintele românilor din Bichișciaba”. A meritat pe deplin acest titlu, deoarece Gheorghe Gros a fost cel care încă din anii 1980 a adunat împreună și i-a format în comunitate pe românii din reședința județului Bichiș, majoritatea acestora fiind mutați aici din alte localități românești.

Gheorghe Gros s-a născut în anul 1947, la Chitighaz. După școala elementară din sat și-a continuat studiile la Liceul „N. Bălcescu” din Jula, apoi a învățat la Facultatea Tehnică „Bánki Donát” din Budapesta.

„Gheorghe Gros este un bun român, niciodată nu a uitat de unde a pornit, nu și-a uitat satul său natal Chitighaz, liceul românesc din Jula, iar spiritualitatea românească l-a călăuzit și în orașul Bichișciaba, unde locuiește acum”, a spus despre el încă la timpul prezent, în decembrie 2014, colegul și prietenul său *Gheorghe Marc*, cu ocazia festivității de acordare a distincției „Pentru românii din Bichișciaba”. Din cauza stării de sănătate înrăutățite, Gheorghe Gros nu a putut participa la acea serbare, distincția fiind preluată de soția lui. În cuvântul de laudatio s-a mai spus despre Gheorghe Gros

că „s-a străduit să adune românii din acest oraș, a organizat tot felul de întâlniri și acțiuni prietenești și culturale, a fost acel om care a ajutat la înființarea primului club românesc din oraș și a ajutat mult biserica. În calitate de președinte al Autogovernării românești din oraș s-a străduit tot timpul să aducă puțin suflu românesc în acest oraș, a organizat în acest scop mai multe manifestări și evenimente chiar la nivel național pentru copii și nu numai.”

Gheorghe Gros a fost membru în Prezidiul Uniunii Culturale a Românilor din Ungaria, a fost fondatorul Uniunii Românilor din Bichișciaba la începutul anilor 1990. A fost președintele Autogovernării Românești din Bichișciaba în perioada 1995–2014. În mai multe cicluri electorale a fost vicepreședinte al Autogovernării pe Țară a Românilor din Ungaria, iar în perioada 2006–2010 a îndeplinit funcția de președinte al Autogovernării Românești a județului Bichiș.

Cu toate că a fost ori-

ginar dintr-o familie de creștini bapțiști, din funcțiile lui de conducere a ajutat întotdeauna biserica ortodoxă română din localitate la lucrările de restaurare sau la îngrijirea cimitirului românesc. Gheorghe Gros a fost punctul de legătură în relațiile orașului Bichișciaba cu orașul Beiuș. A întreținut o legătură permanentă cu conducerea Universității „Vasile Goldiș” din Arad.

A acordat o atenție deosebită și tinerilor. La inițiativa lui s-a organizat, pentru prima dată în 1994, concursul național de povestire pentru elevii de la școlile românești din Ungaria. Cea de-a 22-a ediție a acestui concurs va avea loc peste câteva zile, pe 8 mai. Din păcate, inițiatorul Gheorghe Gros nu va mai veni la Casa Poveștilor din Bichișciaba. De acum înainte el va asculta poveștile copiilor din Ceruri...

Dumnezeu să-l ierte și să-l odihnească!

E.Ș.

EDITORIAL

Incompatibilitatea care ne încurcă viața

De luni de zile se tot împiedică de acest cuvânt urât și lung – incompatibilitate – Autogovernarea pe Țară a Românilor din Ungaria. Un cuvânt care nici în ungurește nu sună nici mai bine, nici mai scurt: összeférhetlenség. Incompatibilitatea înseamnă, în explicație juridică, o stare de nepotrivire între două funcții, profesii sau sarcini, care fac ca o persoană să nu le poată exercita ori ocupa în același timp. Până la alegerile minoritare din toamna anului trecut, o persoană putea fi, în același timp, de exemplu, președinte al unei autogovernări de sector din Budapesta, președinte al autogovernării pe Capitală și membru în adunarea generală și șef de comisie în autogovernarea pe Țară. Acesta a fost cazul *Anei Roxin* din Budapesta. Dar tot așa a îndeplinit trei funcții (președinte la nivel local și județean și membru în AȚRU) și doamna *Elena Silaghi* din Bedeu. Legea Naționalităților din 2011 însă reglementează pentru prima dată și problemele de incompatibilitate în cazul autogovernărilor minoritare. Iar asta dă multă durere de cap unora.

În prima variantă a legii, care a fost modificată brusc înaintea alegerilor din 2014, figura ca element de incompatibilitate și faptul ca un angajat al instituției de învățământ, administrată de autogovernarea pe Țară, să devină membru în autogovernare. Dacă rămânea neschimbat acest punct, atunci în AȚRU nu ar putea fi azi nici un profesor de la școlile românești din Jula, Chitighaz, Bătania, Săcal sau Aletea, toate acestea fiind administrate de AȚRU. Dar, spre marea bucurie a unora, acest singur punct a fost modificat, și profesorii – angajați ai autogovernărilor minoritare – s-au putut avânta în luptele electorale și câștiga locuri în autogovernări. Prin asta s-a deschis calea ca unele școli să devină adevărate sedii pentru campanii electorale, iar profesorii unelte electorale, uitând pentru câteva luni bune de adevărata menire a instituției. S-au lăsat la o parte necesitățile copiilor, fiind mult mai importanți părinții: cei mici nu au drept de vot, în schimb părinții și bunicii lor – da. Și dă-i și luptă..., cum ar zice marele dramaturg. Ce nu interzice legea, e slobod.

Autogovernarea pe Țară a Românilor din Ungaria s-a lovit pentru prima dată de problema incompatibilității atunci când la alegerile din octombrie 2014 a câștigat un loc în Adunarea generală și *Trajan Kreszta*, purtătorul de cuvânt al românilor în Parlament. Funcția de parlamentar cu cea de membru în AȚRU a devenit incompatibilă, astfel că Kreszta a ales varianta mai bună pentru el, renunțând la postul de președinte al AȚRU pe care l-a îndeplinit din 1999 până în 2014. Apoi, ca să poată fi ales de președinte, *Tiberiu Juhász* a trebuit să renunțe la postul de șef de Oficiu al AȚRU. La împărțirea funcțiilor de vârf, *Erica Borbély*, directoarea școlii din Chitighaz a fost aleasă în funcția de vicepreședinte al AȚRU, care s-a dovedit a fi însă incompatibilă, așa că doamna Borbély a fost nevoită să renunțe la funcția mult dorită, mulțumindu-se până la urmă doar cu cea de consilier pe probleme de învățământ. Cea mai nouă lovitură a regulii de incompatibilitate au suferit-o directoarea revistei *Cronica*, *Delia Kovacs*, care nu mai poate fi membru în Comisia Civilă și pentru Tineret, precum și *Ana Roxin* și fratele ei, *Bálint István*, care sunt președinți în două autogovernări de sectoare din Budapesta (sect. V și XIII), prima e președintă, iar al doilea e vicepreședinte la Autogovernarea pe Capitală (cu funcție de autogovernare teritorială).

Cei care au inventat regula incompatibilității probabil știau că vor fi unii oameni, care vor dori să stăpânească cât mai multe funcții, să ia bani din cât mai multe părți și să țină sub control tot ce se poate. Iată că e bună la ceva și Legea Naționalităților din Ungaria.

Eva Șimon

Concert pascal în Catedrala Sf. Nicolae din Jula

Catedrala Episcopală „Sf. Nicolae” din Jula va găzdui duminică, 26 aprilie, începând cu ora 17.00, un concert coral cu ocazia sărbătorilor pascale. Concertul va fi susținut de Corul „Pro Musica” din Jula, dirijat de *Adrian Bughi* din Arad. Intrarea este liberă. Sunt așteptați toți iubitorii muzicii corale, care vor să re trăiască miracolul Învierii.

E adevărat că Isus a fost asasinat, dar tot atât de adevărat e și că El a înviat!

„Prin complot, conspirație și influență, Isus este în cele din urmă arestat, parțial din cauza trădării unuia dintre discipolii săi și crucificat. Este înmormântat într-un mormânt nepăzit, iar când bocatorii săi se întorc câteva zile mai târziu pentru a-i unge trupul, acesta nu mai este. Până în ziua de azi trupul lui Isus din Nazaret nu a fost găsit.”

Citatul de mai sus este fragmentul cu care se încheie prezentarea filmului documentar „Asasinarea lui Isus”, produs de canalul National Geographic, prezentare care a văzut lumina tiparului în apariția anterioară a paginii „Isus Salvatorul” din Foia românească, la data de 3 aprilie 2015. Nu am văzut filmul documentar și este greu să mă pronunț asupra lui. De aceea, mă limitez numai la cele apărute în articolul care sper că numai dintr-o regretabilă greșeală a apărut pe o pagină evanghelică. Nu știu cui îi aparține recenzia, însă locul acesteia nu e pe o pagină evanghelică.

Prima afirmație nefondată din acest fragment este aceasta: „Este înmormântat într-un mormânt nepăzit...” Cititorii paginii Isus Salvatorul zâmbesc amar la o astfel de constatare! Oare asta ne spun evangheliștii, cei care au fost părtași și martori oculari ai acelor evenimente și, în plus, discipoli ai lui Isus?

A doua zi, care vine după ziua Pregătirii, preoții cei mai de seamă și fariseii s-au dus împreună la Pilat și i-au zis: „Doamne, ne-am adus

aminte că înșelătorul acela, pe când era încă în viață, a zis: „După trei zile voi învia.” Dă poruncă, dar, ca mormântul să fie păzit bine până a treia zi, ca nu cumva să vină ucenicii Lui noaptea să-l fure trupul și să spună norodului: „A înviat din morți!” Atunci înșelăciunea aceasta din urmă ar fi mai rea decât cea dintâi.” Pilat le-a zis: „Aveți o strajă; duceți-vă de păziți cum puteți.” Ei au plecat și au întărit mormântul, pecetluind piatra și punând strajă.” (Matei 27:62–66)

Din pasajul biblic de mai sus vedem că este adevărat exact contrariul a ceea ce apare în prezentarea filmului (mult probabil și în film). Adică mormântul lui Isus era păzit! Și încă cum! Pecetluit și cu străjeri!

A doua aserțiune nebiblică este: „...Până în ziua de azi trupul lui Isus din Nazaret nu a fost găsit.”

Să apelăm din nou la Biblie: La sfârșitul zilei Sabatului, când începea să se lumineze înspre ziua dintâi a săptămânii, Maria Magdalena și cealaltă Marie au venit să vadă mormântul. Și iată că s-a făcut un mare cutremur de pământ; căci un înger al Domnului s-a coborât din cer, a venit și a prăvălit piatra de la ușa mormântului și a șezut pe ea. Înfățișarea lui era ca fulgerul, și îmbrăcămintea lui albă ca zăpada. Străjerii au tremurat de frica lui și au rămas ca niște morți. Dar îngerul a luat cuvântul și a zis femeilor: „Nu vă temeți; căci știu că voi căutați pe Isus care a fost răstignit. Nu este aici; a înviat, după cum zisese. Veniți de vedeți

locul unde zăcea Domnul; și duceți-vă repede de spuneți ucenicilor Lui că a înviat dintre cei morți. Iată că El merge înaintea voastră în Galileea; acolo Îl veți vedea. Iată că v-am spus lucrul acesta.” Ele au plecat repede de la mormânt, cu frică și cu mare bucurie, și au alergat să dea de veste ucenicilor Lui. Dar iată că le-a întâmpinat Isus și le-a zis: „Bucurați-vă!” Ele s-au apropiat să-l cuprindă picioarele și l-au închinat. Atunci Isus le-a zis: „Nu vă temeți; duceți-vă de spuneți fraților Mei să meargă în Galileea: acolo Mă vor vedea.” Pe când se duceau ele, au intrat în cetate unii din străjeri și au dat de veste preoților celor mai de seamă despre toate cele întâmplate. Aceștia s-au adunat împreună cu bătrânii, au ținut sfat, au dat ostașilor mulți bani și le-au zis: „Spuneți așa: „Ucenicii Lui au venit noaptea, pe când dormeam noi, și l-au furat.” Și dacă va ajunge lucrul acesta la urechile dregătorului, îl vom potoli noi și vă vom scăpa de grijă.” Ostașii au luat banii și au făcut cum i-au învățat. Și s-a răspândit zvonul acesta printre iudei până în ziua de astăzi. (Matei 28:1–15)

Și acest capitol îi pomeneste pe ostașii corupți, care au păzit mormântul. Din acest pasaj reiese foarte clar că Isus a înviat, prin urmare nici nu putea fi găsit trupul (cadavrul) Lui.

O dovadă importantă a învierii Mântuitorului a fost că Isus Cel viu a fost văzut de ucenici. Potrivit relatărilor biblice, el s-a arătat în primul rând Mariei Magdalena, apoi celorlalte

femei care se întorceau de la mormânt, după aceea lui Petru, ucenicilor în drumul spre Emaus, celor zece ucenici adunați în camera de sus, apoi, o săptămână mai târziu celor unsprezece ucenici inclusiv lui Toma, lui Iacov, celor cinci sute de frați deodată (1 Corinteni 15:6), câtorva ucenici care pescuiau pe Marea Galileii, celor care aveau să fie martori înălțării lui Isus la Cer de pe Muntele măslinilor. În cele din urmă lui Pavel, care susține că Isus l-a arătat pe drumul Damascului. După înviere, toți acești oameni au trecut de la teamă și disperare la convingere fermă, la bucurie și la curaj, chiar și în fața amenințărilor, a persecuțiilor și a morții. Nimic nu poate explica această transformare, decât faptul că într-adevăr l-au văzut pe Isus. După aceste arătări nu a fost nevoie ca cineva să-l mai caute și să-l găsească trupul lui Isus. O condiție esențială a mântuirii unei persoane este să creadă că Isus a înviat:

„Dacă mărturisești deci cu gura ta pe Isus ca Domn și dacă crezi în inima ta că Dumnezeu L-a înviat din morți, vei fi mântuit.” (Romani 10:9)

Dacă Isus n-ar fi înviat, credința noastră creștină ar fi zadarnică, am avea păcatele neiertate, ne-ar aștepta iadul și nu am putea trage nădejde că și noi vom învia din morți:

„Și, dacă n-a înviat Hristos, credința voastră este zadarnică, voi sunteți încă în păcatele voastre, și prin urmare, și cei ce au adormit în Hristos sunt pierduți. Dacă

numai pentru viața aceas-
ta ne-am pus nădejdea în Hristos, atunci suntem cei mai nenorociți dintre toți oamenii! Dar acum, Hristos a înviat din morți, pârga celor adormiți. Căci dacă moartea a venit prin om, tot prin om a venit și învierea morților. Și, după cum toți mor în Adam, tot așa, toți vor învia în Hristos; dar fiecare la rândul cetei lui. Hristos este cel dintâi rod; apoi, la venirea Lui, cei ce sunt ai lui Hristos. (1 Corinteni 15:17–23)

Mesajul pe care îl aduce acest film nu e în acord cu Scriptura, iar unul dintre principiile credinței noastre este Sola Scriptura! Biblia ne spune clar și răspicat de ce a trebuit să moară Isus: V-am învățat înainte de toate, așa cum am primit și eu: că Hristos a murit pentru păcatele noastre, după Scripturi; că a fost îngropat, și a înviat a treia zi, după Scripturi; (1 Corinteni 15:3–4).

Noi știm foarte bine că mormântul era cu strășnicie păzit, iar trupul Lui, un creștin adevărat nu îl caută, căci:

Cristos a înviat! Adevărat că a înviat!

*

(Filmul „Asasinarea lui Isus” nu se bazează pe Biblie, ci pe o carte apărută și în limba română cu titlul „Asasinatul lui Isus”. Poate la o rubrică de cultură generală nu sare nimănui în ochi, dar prezentarea unor astfel de materiale nu este de dorit pentru o pagină creștină!)

Gheorghe Ruja,
Micherechi

Cristian Necula va vizita Biserica Baptistă din Micherechi

Biserica Baptistă din Micherechi, împreună cu alte biserici baptiste române de pretutindeni, colectează anual fonduri pentru bolnavi de lepră din România, pentru a-i ajuta să supraviețuiască, pentru a le alina suferința. În colonia de leproși de la Tichilești, județul Tulcea (ultima leprozerie din Europa), există și o adunare baptistă alcătuită din oameni care se sting încet, răpuși de această boală

căreia în afară de Domnul Isus nimeni nu i-a găsit vindecare.

Anul acesta, darul de bani al micherechenilor pentru leproși va fi trimis la destinație prin Cristian Necula, un fost actor român de comedie, care a părăsit scena lumii spre a trăi pentru Dumnezeu. El locuiește în Canada și are un program creștin intitulat „Un zâmbet pe fața ta”, cu care face anual un turneu, în drumul său

din Canada spre leprozeria de la Tichilești.

De mai mulți ani de zile, Cristi Necula le duce leproșilor darurile de hrană, obiecte, bani ale bisericilor evanghelice, la Tichilești. Anul acesta, Cristi Necula a fost invitat de către Biserica Baptistă și se va opri și la Micherechi, în duminica din 3 mai.

Serviciul divin va începe de la ora 10.00.

A.C.

Monument funerar în cinstea învățătoarei Cornelia Magori, la Bătania

Monumentul funerar al învățătoarei din Bătania, *Cornelia Magori*, a fost sfințit vineri, 17 aprilie, în cimitirul din Bătania, de către preotul paroh *Ilie Ciocan*. După inaugurare, la monument au fost depuse flori de către foști colegi, elevi, prieteni, oameni care au cinstit-o pe doamna învățătoare. La eveniment au mai fost de față reprezentanți ai școlii și grădiniței românești din Bătania, un grup de copii de la școala generală și români din Bătania. În acest an se împlinesc 7 ani de când învățătoarea bătăniană, *Cornelia Magori*, după o activitate devotată, depusă în învățământul românesc, în anul 2008 a decedat. Ideea inaugurării monumentului funerar a apărut de mai mult timp, dar, din păcate, nu s-a realizat. Autogovernarea românească locală, în frunte

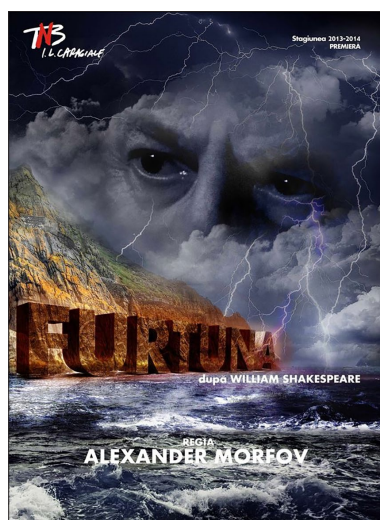
cu *Maria Sălăjan Mihuț* a făcut un apel pe plan local cu scopul de a aduna suma necesară pentru realizare. Jumătate din fonduri s-a adunat la colecta balului românesc, organizat la mijlocul lunii februarie

a anului curent, iar cealaltă parte din suma totală (care a fost de 130.000 forinți) a fost adunată la Clubul românesc din Bătania, din donația foștilor elevi, prieteni și a oamenilor din localitate. **A.C.**

Teatrul Național din București vine la Budapesta

Spectacolul „Furtuna” al Teatrului Național București va fi prezentat la Budapesta, în cadrul Festivalului Internațional MITEM, sâmbătă, 25 aprilie 2015, ora 19.00, pe scena mare a Teatrului Național.

MITEM (Madach International Theater Meeting), unul dintre cele mai ambițioase festivaluri europene de teatru, este organizat de Teatrul Național din Budapesta cu sprijinul Guvernului ungar. Teatrul Național „I.L. Caragiale” din București va participa la acest festival cu spectacolul „Furtuna” de William Shakespeare, în regia lui *Alexander Morfov*, cu *Ion Caramitru* în rolul principal. Pagina oficială a TNB descrie spectacolul „Furtuna” în următorul fel: „O distribuție impresionantă, cu *Ion Caramitru*

în rolul Prospero, într-o montare captivantă, cu ritmuri frenetice, umor și emoție, de o plasticitate

puternică și o ilustrație muzicală ale cărei cadențe urmăresc spectatorul mult timp de la ieșirea din sală.

Aflat la prima ieșire dincolo de granițele României, spectacolul „Furtuna” al TNB a avut premiera în aprilie 2014 și reprezintă cea de-a doua întâlnire a cunoscutului regizor bulgar cu trupa Naționalului bucureștean după „Vizita bătrânei doamne”.

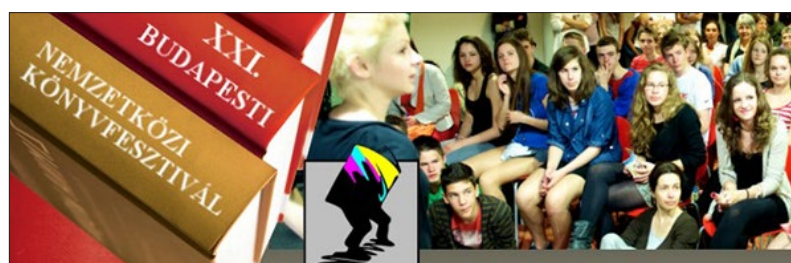
Festivalul MITEM, ce se desfășoară în perioada 14-28 aprilie, în cadrul Festivalului de Primăvară de la Budapesta, reunește 20 de spectacole din 13 țări, trupe prestigioase și producții teatrale de mare succes, semnate de regizori importanți din Europa și din afara spațiului european. **E.Ș.**

Vedetele României la Festivalul Cărții de la Budapesta

Matei Vișniec, *Ioana Pârvulescu*, *Dan Lungu*, *Lucian Dan Teodorovici*, *Daniel Bănulescu*, *Dan Cristea*, *Andrei Dósa* și *Mariana Gorczyca* vor reprezenta România la cea de-a XXII-a ediție a Festivalului Internațional al Cărții de la Budapesta, care se va desfășura la acest sfârșit de săptămână, între 23 și 26 aprilie. Acestora li se va alătura criticul

literar *Dan Cristea*, moderator al evenimentului. Scriitorul *Matei Vișniec* va participa la eveniment, la invitația Institutului Cultural Român (ICR) din Budapesta. Standul României la Budapesta va fi organizat de Ministerul Culturii din România și va fi situat în complexul expozițional Millenaris. Standul României va găzdui o expoziție de

design de carte, intitulată „Cele mai frumoase cărți din România, 2014”. Vor fi prezentate traduceri recent apărute în limba maghiară ale cărților autorilor invitați: „Cine a câștigat Războiul Mondial al Religiiilor?”, de *Daniel Bănulescu* („Ki nyerte meg a vallások világháborúját?”, Editura AB-ART, traducere de *Balázs Boróka*), „Viața începe vineri”, de *Ioana Pârvulescu* („Az élet pénteken kezdődik”, traducere de *Kosztá Gabriella*), „Parcurs”, de *Mariana Gorczyca* („Az utolsó út”, Editura Noran Libro Kiadó, traducere de *Kosztá Gabriella*), „Matei Brunul”, de *Lucian Dan Teodorovici* („A bábmester börtönévei”, Editura Libri). (Continuare în pag. a 8-a)

Pe scurt...

SEGHEdin

În după-masa zilei de sâmbătă, 18 aprilie, consulul României la Seghedin, *Monica Radu*, alături de familia sa, și-a luat rămas bun de la colaboratorii săi, prietenii și cunoștințele din județul Csongrad, cu prilejul unei recepții organizate la Consulatul General al României la Seghedin. Activitatea diplomatică a doamnei *Radu* va continua în Ungaria, la Ambasada României de la Budapesta, ocupând pe viitor funcția de consilier diplomatic al ambasadei.

JULA

Direcțiunea Grădiniței din Orașul Mare Românesc din Jula a organizat pe 22 aprilie, Ziua porților deschise. Părinții și copiii interesați de activitatea și oferta educațională a grădiniței au avut posibilitatea să viziteze instituția și să facă cunoștință cu viitoarele educatoare. Înscrierea la grădiniță va avea loc în perioada 4-5 mai, între orele 8-17.

FEREDEU

Prin binecuvântarea Preasfințitului Părinte *Siluan*, Episcopul românilor din Ungaria se va desfășura în acest sfârșit de săptămână, în perioada 24-26 aprilie, la Mănăstirea Ferede (județul Arad) o nouă ediție a taberei de religie pentru copii din Micherechi. La tabără vor participa 16 copii (clasele 1-8) de la școala generală din Micherechi, care frecventează orele de religie ortodoxă.

Programul taberei va cuprinde participarea la slujbele de dimineață și seară, copiii vor fi introduși în arta de a crea litografii, vor face drumeții prin pădure și alte jocuri.

JULA

Comunitatea Cercetătorilor și Creatorilor Români din Ungaria va ține Adunarea Generală, pe 25 aprilie, de la ora 11.00, la sediul Uniunii Culturale a Românilor din Ungaria. Pe ordinea de zi vor figura: darea de seamă a activității pe anul 2014 a Comunității Cercetătorilor și a Institutului de Cercetări al Românilor din Ungaria și întocmirea planului de muncă pe anul 2015.

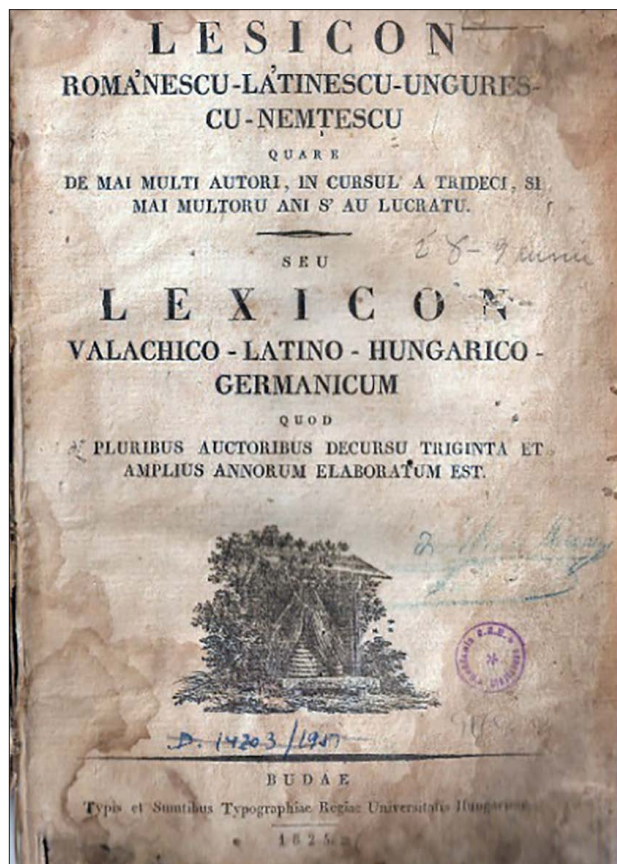
*Să ne pregătim împreună
pentru bacalaureatul superior!*

Preocupările lingvisticii românești sub aspectul definirii profilului etimologic al limbii române s-au afirmat și dezvoltat cu precădere în ultimele două secole și jumătate. Sfârșitul secolului al XVIII-lea, dar, mai ales, secolul al XIX-lea va reflecta în plan lingvistic puternicul curent politic și cultural al afirmării naționale a românilor, prin susținerea latinității limbii române. Ideile Școlii Ardelene sunt continuate de reprezentanții curentului purist, ale căror teze și lucrări determină exagerarea componentei latine a limbii române și încercarea de diminuare a procentului non-latin. Teza latinității se susține în principal de o manieră cantitativă, prin false etimologii latine ale cuvintelor de substrat sau de superstrat. Aceste false etimologii se bazează fie pe insuficienta pregătire lingvistică, fie pe sacrificarea cu bună știință, din nobile intenții însă, a realității lingvistice. Totodată se cuvine remarcat că, în secolul al XIX-lea, etimologia are un caracter mai pragmatic, având ca principală formă de exprimare preocupările lexicografice, la început prin simple indicații etimologice în cadrul unor dicționare cu alt specific declarat, fie, ulterior, prin tratarea vocabularului din perspectivă etimologică în dicționare etimologice generale sau dedicate diferitelor influențe. *Lexiconul de la Buda* (1825), spre exemplu, conține aproape 10.000 de cuvinte împrumutate de etimologii, adesea forțate, din care circa 1000 sunt valabile până azi. Evoluția lingvisticii europene și românești duce, spre sfârșitul secolului al XIX-lea, la stingerea curentului purist și la o orientare mai justă, lipsită de prejudecăți, față de componența vocabularului românesc. Purismul a fost reprezentat de către A. T. Laurian și T. Cipariu în Ardeal (purismul latin), A. Pumnul în Bucovina (analogismul), I. Heliade Rădulescu în Muntenia (curentul italianizant). Latinismul extremist este reprezentat de către A. T. Laurian care, în *Tentamen criticum in originem, derivationem et formam linguae romanae in utraque Daciae uigentis*

uulgo ualachicae (1840), a folosit și recomandat o ortografie etimologizantă, inventând forme gramaticale și introducând cuvinte latinești în locul altora existente în limbă, nelatine, dar și latine. În dicționarul lor din 1871, Laurian și Massim publicau cuvintele considerate „străine” într-un *Glosar* separat, întrucât, conform părerii autorilor, acestea nu s-ar cuveni să fie introduse într-un dicționar românesc. Teza lui Hasdeu privitoare la importanța circulației cuvintelor duce la abandonarea tezei latinității cantitative și orientează lingvistica spre afirmarea calitativă a latinității românei.

Mai ales începând cu primele decenii ale secolului al XX-lea, problemele etimologiei românești sunt abordate tot mai des și mai nuanțat în studii de lingvistică, conturându-se astfel treptat problematica, obiectul și metodele specifice de cercetare, precum și legăturile ei cu celelalte domenii lingvistice. Etimologia își găsește forma de exprimare în cadrul capitolelor de vocabular ale diferitelor istorii ale limbii române, elaborate de Densusianu, Philippide, Rosetti, Pușcariu, precum și în tratatele de lingvistică generală. În același timp, încep să ia amploare studiile dedicate elementelor de substrat și superstrat, atât în ansamblu, cât și în amănunt, se revaluează soluții etimologice anterioare, se trece la cucerirea sectorului dialectal din punct de vedere etimologic prin apariția atlaselor lingvistice ale limbii române, contribuție

Etimologia românească. Evoluție și tendințe

esențială a geografiei lingvistice, completată ulterior printr-un număr enorm de „contribuții etimologice”, publicate în diferite reviste lingvistice.

Pe măsura eforturilor dedicate lămuririi etimologice a vocabularului românesc, se configurează tot mai adecvat cu realitatea profilul etimologic al românei, conturându-se în acest proces principiile și metodele de lucru, evidențiindu-se gradul sporit de complexitate și dificultate a etimologiei românești comparativ cu celelalte limbi romanice. În acest context, un curent lingvistic determinat de poziții extralingvistice se

afirmă câteva decenii de-a lungul secolului al XX-lea: este vorba de tendința supralicitării substratului, care atribuie elementului autohton toate necunoscutele etimologiei limbii române, și nu numai. De remarcat că cei mai înfocați adepți ai substratului nu sunt lingviști importanți, ci „istorici” de o anumită orientare. Astăzi, datorită tocmai răspunsului ferm al lingvisticii, asemenea poziții pot fi considerate depășite din punct de vedere științific, deși încă se încearcă infiltrarea și difuzarea acestor idei.

Vorbind despre problemele etimologiei româ-

nești în genere, lingvistul contemporan *Marius Sala*, președintele Institutului român de lingvistică arată că „ele sunt mai complexe decât ale altor limbi romanice. Aceasta se datorește în primul rând faptului că, în istoria ei, româna a avut contacte mult mai variate cu idiomuri din alte familii lingvistice, datorită situației socio-politice din această parte a Europei. Este vorba de contactele cu limbile balcanice, pentru care adesea nu se poate stabili cu precizie limba din care provine cuvântul românesc. Mai frecvent decât în alte limbi, în cazul românei există fenomenul de împrumut reîmprumutat. Un alt element de dificultate îl reprezintă absența textelor anterioare sec. al XVI-lea, care să ne ajute în detectarea formelor fonetice sau ale unor sensuri intermediare între cele ale etimonului presupus și ale cuvântului cercetat”. având în vedere stadiul actual al cercetărilor lexicologice, lexicografice și etimologice, putem admite că structura etimologică a limbii române este apreciată corect din punctul de vedere al proporției procentuale, această proporție reflectând adecvat profilul etimologic al limbii române. Trebuie făcute însă două precizări: pe de o parte, acest profil, corijat prin contribuțiile investigației etimologice a limbii române din secolul al XX-lea, nu contrazice caracterul romanic al limbii române, iar pe de altă parte, această tendință de apreciere cât mai conformă cu realitatea este obiectiv limitată de imposibilitatea inventarierii exhaustive a vocabularului unei limbi, datorită atât limitelor „tehnice” de investigație, cât și datorită caracterului mobil al lexicului. Dintre toate compartimentele limbii, vocabularul este cel mai dinamic, pe de o parte ieșind din uz cuvinte, cantonându-se treptat în categoria arhaismelor, pe de altă parte, intrând noi împrumuturi, sau creându-se cuvinte noi pe terenul limbii române, odată cu evoluția realității materiale și spirituale, cu apariția de noi produse, servicii, aspecte ale vieții umane.

Lect. dr. Elena Sandu

Petru Maior
1756 - 1821

Gheorghe Șincai
1754 - 1816

Samuil Micu
1745 - 1806

Ioan Budai-Deleanu
1763 - 1820

Reguli pentru o învățare rapidă

În perioada dinaintea examenelor nu strică să ne concentrăm mai mult și mai serios asupra studiului. Ne gândim acum în primul rând la acei liceeni, care peste câteva zile vor da primul lor examen important din viață: bacalaureatul. Am adunat mai jos câteva sfaturi și idei pentru o învățare rapidă și eficientă. Spor la învățătură!

1. Fii atent în clasă. Cu cât înțelegi mai mult în clasă, cu atât se va reduce timpul de învățat acasă.

2. Pune întrebări profesorului. Nu lăsa lucruri nelămurite. Acasă e mult mai greu de lămurit decât în prezența profesorului.

3. Drumul de la școală până acasă să fie cel mai scurt și mai rapid posibil.

4. Înainte de a te apuca de învățat fă-ți un plan de învățare, începe să înveți cu obiectele cele mai grele și sfârșește cu cele mai ușoare.

5. După ce ți-ai făcut planul de lecții poți să spui o rugăciune ca Dumnezeu să te ajute la lecții.

6. Odată ce începi să înveți oprește televizorul, casetofonul și orice altă sursă de distragere a atenției.

7. Nu învăța încontinuu mai mult de două ore, după acest timp o pauză este binevenită pentru odihna creierului tău.

8. Nu lăsa un exercițiu neterminat până nu te-ai asigurat că ai făcut totul pentru a-l rezolva.

9. Nu spune niciodată „nu știu” la prima vedere a temei.

10. Fă tot posibilul să nu înveți noaptea. Dacă ziua îți vine să dormi când înveți, o

spălare cu apă rece pe ochi îndepărtează somnul.

11. Obișnuiește-te să te trezești în fiecare zi la ora 7, chiar sâmbăta sau duminica.

12. Înainte de a învăța este foarte important să fie ordine la biroul la care lucrezi. De asemenea trebuie să ai o iluminare corespunzătoare, de preferat lumina zilei.

13. Obișnuiește-te să lucrezi la birou.

14. Roagă-l pe unul din părinți să te asculte și să-ți verifice lecțiile.

15. Învăță nu doar din caiet, ci și din manual. Ceea ce-ți dă profesorul în caiet este doar un rezumat al lecției.

16. Când citești, fă-o cu voce tare. Cu cât stimulezi mai mulți analizatori, cu atât vei reține mai ușor.

17. Nu lăsa niciodată învățatul pe ultimul moment.

18. Împarte lecția în mai multe părți. La sfârșitul învățării unei părți fă o recapitulare a părții.

19. Mărește progresiv timpul de învățare. Dacă îl mărești dintr-o dată s-ar putea să nu faci față.

20. Nu lăsa nici o zi de școală și nici o sâmbătă fără să înveți. Duminica este ziua de odihnă.

21. Este bine ca atunci când recapitulezi s-o faci cu creionul în mână. Scriind, lecția se va întipări mult mai bine în minte.

22. Discută problemele tale de școală cu colegii. Astfel te ajută pe tine, dar și pe ei. Explicând altuia ca tine, vei înțelege și mai bine ce ai învățat.

23. Nu te îmbuiba înainte de a învăța. Cu burta plină se învață mult mai greu.

24. Orice problemă ai nu ezita s-o discuți cu părinții. Experiența lor este oricum mai bogată decât a ta.

25. Nu te culca pe laurii succesului. Dacă ai o notă mare la un obiect nu înseamnă că nu mai trebuie să înveți.

26. Redu la minimum timpul în care nu faci nimic folositor.

27. Gândește-te tot timpul cât înveți că înveți pentru tine și nu pentru părinți sau profesori. Orice înveți la școală este folositor vreodată în viață.

28. Pentru ca succesul să-ți fie cât mai aproape adoptă o atitudine adecvată față de profesor (învățător). Dănsul te poate ajuta să înveți mai ușor.

29. Înlătură din gândirea ta copiatul. Cel păgubit ești în primul rând tu.

Locul I pentru liceenii români la un concurs național de dans

Ministerul Resurselor Umane din Budapesta, sub înalt patronaj al secretarului de stat *Czunyiné dr. Bertalan Judit*, a organizat, pe 18 aprilie, la clubul Akvárium din Budapesta, concursul național al Dansurilor de la Balurile Acordării Panglicii. La concurs au participat cu cel mai mare succes tinerii Liceului „N. Bălcescu” din Jula, calificându-se, printre cei 800 de concurenți, pe primul loc în categoria dansurilor standard latin. Pentru acest concurs au început pregătirile încă din luna octombrie, coregraf fiind *Hajas Tibor*. Pentru grupul de dansatori, însoțiți de profesoara *Mariana Oros Martin*, a fost o onoare să participe la un asemenea concurs național, iar prin acest concurs dansul tinerilor liceeni a făcut un salt uriaș. Perechile de dansatori participante sunt următoarele: *Isabela Boca – Gavril Nagy*, *Edina Obis – Szabolcs Ruja*, *Nora Ruja – Balint Berényi*, *Iuliana Sabău – Anton Tóth*, *Agneta Tóth – David Cefan*, *Renata Tamás – Petru Boar*, *Reca Gulácsi – Octavian Mocanu* și *Cristina Duma – Adam Bagosi*. Premiul câștigătorilor este o excursie de o zi la Hungaroring – Budapesta. **A.C.**

Oaspeți români la Festivalul Pălincii din Jula

În perioada 17–19 aprilie, la Jula, a avut loc cea de-a XVI-a ediție a Festivalului Internațional al Pălincii, în cadrul căruia se decernează anual „Cupa Mondială a Pălincii distilate”. La manifestare au participat printre alții *Zalai Mihály*, președintele Consiliului Județean Bichiș și *Florin Vasiloni*, consulul general al României la Jula, alături de alți reprezentanți ai misiunilor diplomatice ale Serbiei și Slovaciei în Ungaria.

Prin grija Consulatului General al României la Jula au fost prezenți la acest festival și producători români, prin implicarea Consiliilor Județene Caraș-Severin și Arad, prin Centrul Național de Informare și Promovare Turistică Arad. Județul Caraș-Severin a fost reprezentat de o delegație de 13 persoane, printre care *Ionesie Ghiorghe*, vicepreședinte, primarii comunelor Cornereva (*Nicolae Novacescu*), Farliug (*Ioan Borduz*) și Glimboca (*Petru Crîșnic*), dar și mai mulți producători de țuică, pălincă, dulceturi tradiționale, ciuperci conservate etc. Județul Arad a prezentat publicului un stand de promovare turistică. Printre cei care au trecut pragul standului românesc se numără *Traian Igaș*, senator, *Francisc Vaștag*, multiplu campion mondial de box, *Daniela Condurache*, artist popular din zona Moldovei s.a. Manifestarea a fost una de mare amploare, organizatorii vorbind despre peste 15.000 de vizitatori. Printre aceștia s-au numărat mulți etnici români din Ungaria, dar și cetățeni români, din diverse zone. La concurs au participat peste 200 de companii și producători individuali, din Ungaria, România, Serbia și Slovacia, care au prezentat juriului în jur de 350 de tipuri de pălincă.

A.B.

Dir ecționați 1+1% din impozit pentru scopuri românești!

La fel ca în anii trecuți, și acum vom avea posibilitatea să dispunem asupra a 1+1% din impozit pentru organizații civile și respectiv pentru biserici. În rândurile de mai jos vă publicăm lista acelor organizații civile românești din Ungaria și codul lor fiscal, care pot primi subvențiile de 1% ale contribuabililor pe anul 2014.

Uniunea Culturală a Românilor din Ungaria
Magyarországi Románok Kulturális Szövetsége
19058283–1–04

Fundația Corului Român „Pentru Muzica”
„Pentru Muzica” Román Kórus Alapítvány
18376146–1–04

Asociația Turistică a Românilor din Ungaria
Magyarországi Románok Turisztikai Egyesülete
18379187–1–04

Asociația Femeilor Ortodoxe Române din Budapesta
Budapesti Román Ortodox Nők Egyesülete
18189089–1–42

Asociația de Păstrare a Tradițiilor „Gheorghe Nistor”
„Nyisztor György” Hagyományörző Néptánc Egyesület (Méhkerék)
18295658–1–04

Asociația Pensionarilor de Naționalitate „Márki

Sándor”
„Márki Sándor” Nemzetiségi Nyugdíjas Egyesület (Kétegyháza)
18384088–1–04

Fundația „Lucian Magdu”
„Lucian Magdu” Alapítvány (Battonya)
18370188–1–04

Asociația pentru Românii din Aletea
Eleki Románokért Egyesület
18390234–1–04

Asociația de Dans a Păstrătorilor de Tradiții Românești din Aletea
Eleki Román Hagyományörző Táncegyesület
18382529–1–04

Asociația Culturală Română „Mihai Purdi”
„Mihai Purdi” Román Kulturális Egyesület
18390416–2–04

Asociația Românilor din Otlaca-Pustă
Pusztatottlakai Románok Egyesülete
19062004–1–04

Asociația Românilor din Apateu
Körösszegapáti Románok Egyesülete
18548413–1–09

Asociația Culturală a Românilor din Leta Mare
Létavértesi Románok Kulturális Egyesülete
19127275–01–09

Asociația Pensionarilor din Săcal

Körösszakáli Nemzetiségi Nyugdíjasok Egyesülete
18564259–1–09

Asociația „Egymásért” (Unul pentru altul) a Românilor din Săcal
„Egymásért” Körösszakáli Román Nemzetiségi Egyesület
18290732–1–09

Asociația Culturală a Românilor din Seghedin
Szegedi Románok Kulturális Egyesülete
19082088–1–16

Asociația Penticostală Română din Ungaria
Magyarországi Román Pünkösdi Egyesület
18379936–2–04

Fundația „Pro discipulis-Pentru elevii noștri”
„Pro discipulis – A tanuló-kért” Alapítvány
18382378–1–04

Fundația „Homo Ludens” a grădiniței românești din Jula
„Homo Ludens” Alapítvány, Gyula
18371062–1–04

Societatea de Prietenie Maghiaro-Română din Apateu
Magyar–Román Baráti Társaság
18995964–1–09

Clubul Pensionarilor din Apateu
Körösszegapáti Nyugdíjasok Klubja
18564008–1–09

Vedetele României la Festivalul Cărții...

(Urmare din pag. a 5-a)

De asemenea, dramaturgul și prozatorul Matei Vișniec va avea câteva întâlniri cu cititorii, iar scriitorul Dan Lungu va prezenta noul său roman „Fetița care se juca de-a Dumnezeu”, în curs de traducere în limba maghiară. „Literatură și management” este dezbaterea care va avea loc în cadrul „Serilor de literatură” de la ICR Budapesta, din seara zilei de vineri, 24 aprilie, ora 18.30.

Programul va include prezentarea a două eveni-

mente românești de succes: Festivalul Internațional de Literatură și Traducere Iași (FILIT) și Turnirul Scriitorilor de la Sighișoara.

Sâmbătă, 25 aprilie, de la ora 11.00, la standul României (B3), din incinta complexului expozițional Millenaris, scriitorul Matei Vișniec va prezenta trei dintre cele mai recente volume ale sale: Omul din care a fost extras răul (Cartea Românească, 2014), Țara lui Gufi (Editura Litera, 2014) și Negustorul de începuturi de roman (Cartea Româ-

nească, 2013). Editurile care au contribuit cu cărți la expoziția de la standul României de la Festivalul Cărții din Budapesta sunt Adenium, Grupul Editorial Art, Asers, Cartea Copiilor, Cartea Românească, Casa Radio, Corint, Editura Muzeelor Literare, Didactica, Gama, Hasefer, Humanitas, Humanitas Fiction, Institutul Cultural Român, Litera, Editura Militară, Polirom, Tracus Arte, Univers, Universitatea din București, Vivaldi, Vremea.

E.Ș.

Despre „valori comune” la conferința naționalităților de la Sarvaș

Miercuri, 15 aprilie, la Sarvaș a avut loc cea de-a IV-a ediție a conferinței naționalităților, cu titlul „Valori comune”, dedicată învățământului pedagogic în limbile minorităților din Ungaria. Conferința a fost organizată la Facultatea Pedagogică „Gál Ferenc” din Sarvaș. Alături de conducerea facultății, a colaborat Catedra Pedagogică a Naționalităților din Sarvaș condusă de prof. Florin Olteanu, în cadrul căreia funcționează catedrele de limba română, limba germană și limba slovacă.

Prima parte a conferinței, la care au participat oficialități de stat, diplomați, profesori universitari și cadre didactice de la mai multe instituții de învățământ, studenți ai catedrei naționalităților din Sarvaș și alți invitați, a fost condusă de către decanul facultății dr. Lipcsei Imre. La ședința plenară au luat cuvântul reprezentanți de stat, care au subliniat importanța naționalităților în această țară, care îmbogățesc cultura maghiară prin multiculturalitatea tradițiilor, culturii și religiei acestora, despre importanța valorilor naționale și despre rolul important al profesorului în viața copiilor și al unei comunități. Au luat cuvântul dr. Kozma Gábor, rectorul facultății din Sarvaș, dr. Dedk Imre, subsecretar de stat pe problemele naționalităților și a relațiilor cu sfera civilă din cadrul Ministerului Resurselor Umane de la Budapesta, Gajda Róbert, șeful Oficiului Guvernamental al județului Bichiș, Tolnai Péter, vicepreședintele Consiliului Județean Bichiș, Dankó Béla, deputat parlamentar, Fuzik János, purtător de cuvânt al slovacilor din Ungaria în Parlament, președinte al Comisiei Naționalităților din Ungaria, Kreszta

Traján, purtător de cuvânt al românilor din Ungaria în Parlament și Hollerné Racs-kó Erzsébet, președintele Autoguvernării pe Țară a Slovacilor din Ungaria.

Victor Micula, ambasadorul României în Ungaria, în alocuțiunea sa s-a referit la necesitatea formării unor profesori profesioniști care să predea în școlile în care învață copiii minorităților, drept condiție de bază pentru susținerea învățământului în limbile minorităților. Conștientizarea importanței activității pedagogice de calitate implică angajamentul viitorilor dascăli de a se perfecționa permanent și de a evita căile facile spre obținerea unei diplome, nesuținută de o pregătire profesională solidă.

Conferința a fost colorată și de un mic program al copiilor de la Școala generală „Lucian Magdu” din Bătania, al celor de la școala nemțească din Tarján și de la școala și grădinița slovacă din Sarvaș. Lucrările au continuat apoi pe secțiuni, care au cuprins mai multe domenii.

La secțiunea românească, lucrările au fost deschise de către Tiberiu Juhasz, președintele Autoguvernării pe Țară a Românilor din Ungaria cu prelegerea „Aspec-

te din învățământul general românesc din Ungaria”, vorbind despre preluarea școlilor în administrarea ATRU și despre buna funcționare a acestora, subliniind că singura școală care mai lipsește de pe lista ATRU fiind cea din Micherechi. Învățătoarea Eva Pátcsa Sabău de la școala generală „N. Bălcescu” din Jula a făcut prezentarea manualului auxiliar în tematica orelor de limba română la elevii ciclului primar. Mihaela Putin, doctorand al Universității de Vest din Timișoara, educatoare la grădinița românească din Bătania i-a provocat pe cei prezenți la un exercițiu de gândire, de a fi numit învățământul românesc bilingv din Ungaria intercultural, prelegerea având ca temă „Tipologii bilingve și modele de abordare a acestora”. Lucian Olteanu, doctorand al Universității din Seghedin în prezentarea sa a arătat anumite aspecte ale psihologiei în educația bilingvă. A.B.-A.C.

National Geographic recomandă Maramureșul ca destinația perfectă pentru anul 2015

National Geographic Traveler a realizat recent un Top 20 al celor mai frumoase locuri de vizitat în noul an, în care este prezentată și o destinație turistică din România, respectiv Maramureș, potrivit travel.nationalgeographic.com. Regiunea Maramureșului este caracterizată de National Geographic Traveler drept „Neînfricată lume veche”.

În istoricul ținut al Maramureșului continuă să fie practicate tradiții milenare, uitate de mult timp în Europa. „Vacilor mele nu le place iarba care este tăiată cu cositoarea. Preferă gustul curat al ierbii tăiate cu coasa”, a declarat Ion Pop, din comuna maramureșeană Botiza, citat de National Geographic Traveler.

„Splendoarea nu se regăsește numai în iarbă”, comentează National Geographic Traveler, parafrazând titlul celebrului film „Splendoare în iarbă”.

Precizând că este situat în nord-vestul României, cunoscuta revistă de călătorii insistă asupra faptului că viața în Maramureș continuă să fie trăită în funcție de anotimpuri, vreme și tradiții.

În plus, National Geographic Traveler amintește de faptul că Maramureșul este considerat „țara lemnului”. Uneltele folosite de oameni în gospodăriile lor sunt fabricate din lemn, iar porțile de la intrarea în aceste gospodării sunt realizate tot din lemn în care sunt cioplite decorațiuni seculare.

Bisericile de lemn din Maramureș, înscrise în patrimoniul

mondial UNESCO, spun „povești despre credință și glorie, despre sfinți și păcătoși, despre crimă și pedeapsă”, care se desprind din picturile ce decorează pereții de lemn ai acestor lăcașuri de cult.

Printre principalele atracții ale Maramureșului enumerate de National Geographic Traveler se numără și Cimitirul Vesel din localitatea Săpânța, care este faimos pentru crucile viu colorate pe care sunt scrise epitafuri insolite.

National Geographic Traveler le recomandă turiștilor care vizitează această regiune inclusiv să își petreacă o noapte în satul maramureșean Breb, unde pot să admire „cea mai frumoasă imagine a Căii Lactee” din viața lor.

Revista le oferă celor care vor să călătorească în Maramureș și câteva sfaturi în legătură cu cea mai

bună perioadă de vizitare a acestei regiuni din România, locuri de cazare, restaurante, lucruri de cumpărat și cărți de citit în prealabil.

În afară de Maramureș, printre cele mai frumoase destinații de vizitat în 2015, recomandate de National Geographic Traveler, se numără și Corsica, Medellín (Colombia), Koyasan (Japonia), Okla-homa City (SUA), Tunis (Tunisia), parcul arheologic Choquequirao (Peru), Hyderabad (India), Port Antonio (Jamaica), Taiwan, Zermatt (Elveția), arhipelagul Mergui (Myanmar) și muntele St. Michel (Franța).

National Geographic Traveler este o revistă cu profil turistic publicată de National Geographic Society în SUA. Revista a fost lansată în 1984 și are mai multe ediții internaționale.

Sursa foto: Alex Robciuc

GLUME

NAȚIONALITATEA PRIMILOR OAMENI

Întrebare la Radio Erevan: Ce naționalitate aveau Adam și Eva?

Răspuns: Erau ruși. Nu aveau ce îmbrăca, nu aveau casă, dar credeau că trăiesc în Paradis.

CADOU SUSPECT

O băbuță se adresează șoferului în autobuz:

– Nu vrei maică niște alune? și-i întinde un pumn de alune.

Le mănâncă tipul și băbuța vine iar:

– Văd că ți-au plăcut. Mai ia câteva!

Le mănâncă omul cu plăcere. Iar vine baba:

– Hai să-ți mai dau câteva că văd că-ți plac.

– Mamaie, dar de ce mi le dai mie pe toate? Matale nu-ți plac?

– Îmi plac măi mamă, dar nu mai am dinți să le ronțai și le sug doar ciocolata de pe ele.

CEL MAI CURAJOS SOȚ DIN LUME

Maria îl tot așteaptă îngrijorată pe Ion. În sfârșit, acesta apare în zori. Ea:

– Poți să-mi spui pentru ce vii la ora asta?

– Pentru micul dejun!

ÎN RESTAURANT

O familie se duce pentru prima dată la restaurant și, după ce mănâncă, el plătește iar ea îi spune chelnerului:

– Resturile să mi le puneți la pachet pentru cățel.

– Bineînțeles, doamnă.

La care copiii, în gură mare:

– Uraaaaa! Ne cumpără cățeeel!!!

DIALOG FEMEIE-BĂRBAT

Înainte de căsătorie:

Bărbatul: În sfârșit. Am așteptat asta atâta timp.

Femeia: Vrei să plec?

Bărbatul: Ai înnebunit? Nici să nu te gândești la asta.

Femeia: Mă iubești?

Bărbatul: Bineînțeles! Tot timpul!

Femeia: M-ai înșelat vreodată?

Bărbatul: Doamne ferește! Bineînțeles că nu.

Femeia: O să faci sex numai cu mine?

Bărbatul: Sigur că da. Cu orice ocazie.

Femeia: O să mă lovești vreodată?

Bărbatul: Ai înnebunit?

Femeia: Pot să am încredere în tine?

Bărbatul: Da!

Femeia: Iubitulule!

După căsătorie:

Citiți dialogul de jos în sus.

TV

All God's Children – Toți copiii Domnului

Vineri, 24 aprilie, ora 00.30, Prima TV
Alina și soțul ei Peter, și-au pierdut fiul într-un accident de mașină. Au venit în Republica Moldova, locul unde s-a născut Alina, în încercarea de a adopta un copil. Păvălaș îi amintește de fiul pierdut. Irina a fugit din Italia și s-a întors pentru a-și găsi copilul. Se întâlnește cu prietena ei, Tatiana, și împreună pleacă în Transnistria în căutarea lui Păvălaș. Cele două femei trec prin multe întâmplări nefericite.

Amintiri din Epoca de Aur 2 Sâmbătă, 25 aprilie, ora 20.30, PRO Cinema

România, anii 80: la primăria din sat sună telefonul: un politruc de la centru pornește să inspecteze traseul vizitei de lucru care urmează să aibă loc în ziua următoare și insistă ca ordinele să-i fie respectate întocmai. În Casa Scânteii e fierbere mare: în toate fotografiile oficiale, tovarășul Ceaușescu își scoate pălăria în fața domnului Jiscard D'Estaing iar acest lucru este ideologic inacceptabil.

Morgen

Duminică, 26 aprilie, ora 22.10, TVR 2
Nelu lucrează ca agent de pază într-un supermarket dintr-un oraș de pe granița româno-ungară. Pentru el zilele trec la fel: în zori pescuiește, apoi merge la lucru, iar seara se întoarce acasă. Nelu trăiește împreună cu soția într-o casă izolată pe un câmp în afara orașului. Problema lor în aceste zile e repararea acoperișului. Într-o zi, Nelu pescuiește ceva neobișnuit: un emigrant care vrea să treacă granița ilegal. Emigrantul îi oferă lui Nelu bani pentru a-l ajuta.

O VOCE ROMÂNEASCĂ

Viața și tradițiile românilor din Ungaria

27 APRILIE, LUNI (Adam Bauer)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Știri, date meteo 16.15: Evenimente calendaristice 16.25: Sport 16.30: Reportaje, interviuri 17.00: Știri, date meteo 17.10: De dor și drag – emisiune de muzică populară realizată de Zoe Fuicu (Radio Timișoara) 17.55: Încheiere

28 APRILIE, MARȚI (Iulia Kaupert)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Știri, date meteo 16.15: Evenimente calendaristice 16.25: Sport 16.30: Reportaje, interviuri 17.00: Știri, date meteo 17.10: BAC 2015 – Subiecte la lb. și lit. română. Prezintă lector Elena Sandu 17.25: Reportaje, interviuri 17.55: Încheiere

29 APRILIE, MIERCURI (Adam Bauer)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Știri, date meteo 16.15: Evenimente calendaristice 16.30: Reportaje, interviuri 17.00: Știri 17.10: Evenimente culturale din vestul României / relatează Agneta Nica 17.20: Clubul suporterilor 17.55: Încheiere

30 APRILIE, JOI (Tiberiu Boca)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Știri, date meteo 16.15: Evenimente calendaristice 16.25: Sport 16.30: Reportaje, interviuri 17.00: Știri, date meteo 17.10: Nota săptămânii semnată de Edda Illyés 17.20: Revista presei 17.30: Serial: Creștinismul de-a lungul secolelor 17.55: Încheiere

1 MAI, VINERI (Ștefan Crâsta)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Știri, date meteo 16.15: Evenimente calendaristice 16.25: Sport 16.30: Reportaje, interviuri 17.00: Știri, date meteo 17.10: Reportaje, interviuri 17.55: Încheiere

2 MAI, SÂMBĂTĂ (Iulia Kaupert)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Programul bisericilor ortodoxe și al adunărilor baptiste 16.15: Evenimente calendaristice 16.30: De dor și drag – emisiune de muzică populară realizată de Daniela Băcilă 17.20: Reportaje, interviuri 17.55: Încheiere

3 MAI, DUMINICĂ (Adam Bauer)

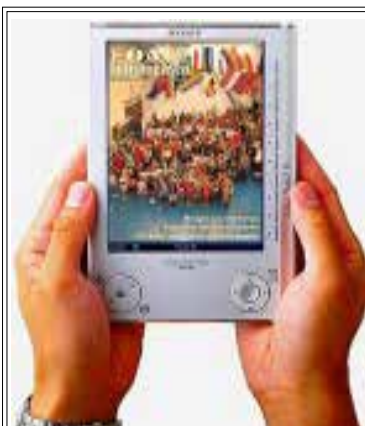
16.00: Introducere, cuprins 16.05: „În lumea credinței” – emisiune religioasă 17.00: Sinteza știrilor săptămânii 17.10: Retrospectiva săptămânii (spicuri din interviurile și reportajele difuzate pe parcursul săptămânii) 17.55: Încheiere

Ecranul nostru

miercuri, 29 aprilie, Duna Tv, ora 6.30
Reluare: 29 aprilie, Duna World, ora 12.30

În ediția din săptămâna viitoare veți putea vedea o relatare despre ședința Autogovernării pe Țară a Românilor din Ungaria. „Valori comune”, cu acest titlu s-a organizat o conferință de naționalitate la Facultatea Pedagogică din Szarvas. Foștii elevi și cunoștințele Corneliu Magori din Bățania au pornit o colecție, pentru înnoirea mormântului fostei profesoare a multor generații din Bățania. Sfințirea mormântului a avut loc în săptămâna de după Paști. Realizator: **Tiberiu Boca**

Noua adresă a redacțiilor românești de radio și televiziune:
6721 Seghedin, Blv. Kossuth Lajos nr. 29, Tel.: 06-62/549-201

Abonați-vă la E-Foaia la prețul de anul trecut!

„E-Foaia” este varianta electronică a „Foi” tipărite. Cititorii „E-Foi” vor avea avantajul că vor putea citi paginile revistei în color și cu o zi mai devreme decât ceilalți abonați. „E-Foaia” cuprinde și acele articole și fotografii, care în ediția online nu apar.

„E-Foaia” este realizată în format PDF și poate fi citită cu programul gratuit Adobe Reader, cu ajutorul căruia puteți să căutați expresii sau conținuturi, dar puteți și printa toată revista.

Abonamente la „E-Foaia”:

3 luni – 1200 ft

6 luni – 2000 ft

12 luni – 3500 ft

MICA PUBLICITATE

Casă de vânzare în Julia

Casă de vânzare la doar câteva sute de metri de stațiunea termală Julia, într-un mediu plăcut, și curte, în localitatea Julia. Imobilul are living, bucătărie, sufragerie și trei camere, baie, WC și încălzire centrală cu gaz sau cu lemne. În curte sunt clădiri anexe: garaj, un spațiu pentru lemne. Imobilul are 156 mp și este urgent de vânzare, preț informativ 60.000 euro sau 18 milioane de forinți negociabil. Imobilul se află în orașul Julia, pe strada Silva la nr. 5. Mai multe informații la telefon 0036-70/6308407, adresa e-mail: tiberiu.boca@gmail.com.

Manipulare politică

ADRESE UTILE

REPREZENTANȚE

Uniunea Culturală a Românilor din Ungaria (UCRU)

5700 Julia, str. Gh. Doja nr. 8
Tel./fax: (+36-66) 463-079
Președinte: *Marius Maghiaru*
E-mail: uniuneaculturala@gmail.com
Website: www.romanul.hu

Autogovernarea pe Țară a Românilor din Ungaria (AȚRU)

5700 Julia, str. Eminescu nr. 1
Tel., fax: (+36-66) 463-951
Președinte: *Tiberiu Juhász*
E-mail: atru@globonet.hu

MISIUNI DIPLOMATICE

Ambasada României

1146 Budapesta, str. Thököly nr. 72
Tel.: (+36-1) 384-8394
Telefon mobil de permanență: (+36 30) 535 69 12
Vă rugăm să folosiți acest număr de telefon pentru a comunica situații deosebite (ex: accidente, decese, răni, dispariții de persoane), care reclamă urgență - la acest număr de telefon nu se fac programări și nu se furnizează informații consulare.
Ambasador: *Victor Micula*
Website: <http://budapesta.mae.ro>
E-mail: budapesta@mae.ro

Consulatul General al României

6720 Seghedin, str. Kelemen nr. 5
Tel./fax: (+36-62) 424-431, (+36-62) 424-429
Telefon mobil de permanență: (+36 30) 6777 980
Consul general: *Ioan Fodoreanu*
Website: <http://szeged.mae.ro>
E-mail: szeged@mae.ro

Consulatul General al României

5700 Julia, str. Munkácsy nr. 12
Tel.: (+36-66) 465-130
Fax: (+36-66) 465-142
Telefon mobil de permanență: (+36-30) 635-7181
Consul general: *Florin Trandafir Vasiloni*
Website: <http://gyula.mae.ro/>
E-mail: gyula@mae.ro

INSTITUȚII CULTURALE

Institutul de Cercetări al Românilor din Ungaria

5700 Julia, str. Gh. Doja nr. 8
Tel., fax: (+36-66) 463-079
Director: *dr. Maria Berényi*
E-mail: romanintezet@gmail.com
Web: www.romanintezet.hu

Institutul Cultural al României de la Budapesta

1146 Budapesta, str. Izsó nr. 5
Tel.: (+36-1) 383-2693, fax: (+36-1) 383-5345
Director: *Gabriela Matei*
E-mail: romankulturalis.intezet@upcmail.hu
Web: www.icr.ro/budapesta

Institutul Cultural al României Budapesta – filiala Seghedin

6720 Seghedin, piața Dugonics nr. 2.
E-mail: rki.szeged@invitel.hu

Rugăciuni la Paștile Morților pentru Emanuil Gojdu

Prima duminică după Sărbătoarea Sfințelor Paști, duminica Sfântului Apostol Toma, este, prin tradiție, și la românii din Ungaria sărbătoarea Paștilor Morților. Însă în această zi de duminică, românii din Budapesta își amintesc nu doar de rudele lor, ci și de familia binefăcătorului mecena Emanuil Gojdu, cel care le-a dăruit acum 115 ani locul în care se roagă sărbătoare de sărbătoare, Capela din str. Holló.

În dimineața zilei de 19 aprilie, în capela românească s-a săvârșit o slujbă arhierască, condusă de *PS Episcop Siluan și pr. paroh Marius Maghiaru, pr. protosinghel David Pop și alți preoți*. Potrivit tradiției, la finalul Sf. Liturghii, au fost săvârșite slujbe de pomenire pentru odihna sufletelor celor adormiți, după care s-a mers în pelerinaj la cimitirul Kerepesi, acolo unde se află monumentul funerar al familiei Gojdu.

În fața mormântului marelui mecena al culturii române, cercetătoarea *dr. Maria Berényi*, directoarea Institutului de Cercetări al

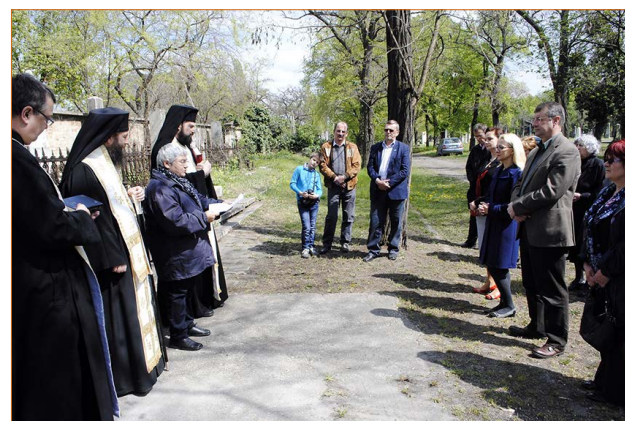
Românilor din Ungaria a rostit un discurs prin care, așa cum face deja de 23 de ani în fiecare primăvară, a evocat personalitatea și faptele „omului de excepție” care a fost Gojdu: „În 3 februarie s-au împlinit 145 de ani de la moartea mecenatului Emanuil Gojdu. Aprecierea obiectivă a istoriei trebuie să fie că Emanuil Gojdu, prin sentimentele sale, prin manifestările sale politice, culturale, ca și prin celebrul său testament, s-a arătat a fi un om de excepție, un om al faptelor și un bun român. În secolul al XIX-lea el a avut un rol deosebit, unic, s-ar putea spune. A fost un macedoromân inteligent, îndrăzneț, creator, a fost așa cum îl descria în 1825 avocatul român din Pesta, Teodor Șerb, care îi mărturisește într-o scrisoare lui Moise Nicoară că, în capitala Ungariei, sunt puțini români de încredere »în trebile noastre critice«, recunoscând că: »Unul totuși, socot a-i putea da crezământ, adică lui Emanuil Gozdsu... Și acesta-i Român din Oradea Mare, bărbat cu bune te-

meiuri și cătră Români tare învăpăiat».

Partenie Cosma, care în timpul studenției a fost secretarul personal al lui Gojdu, a scris următoarele în *Enciclopedia Română*: »Ceea ce nu era lucru mic atunci și nu este lucru mic nici astăzi în Pesta, casa lui atît nainte cît și după 1848 era recunoscută de casă românească, unde toți Românii erau bine primiți și sprijiniți. În cancelaria lui advocațională aplica numai tineri Români. Trăiesc încă mulți din acei tineri universitari de odinioară, cari Duminicile și serbătorile după amiazi vara le petreceau în vila lui Gozdsu, unde fără nici o invitație erau bine primiți și ospetați. Gozdsu își petrecea cu ei, glumea și cînta cu ei cîntece naționale, însuflețindu-i pentru idealuri naționale. Era unul din acei rari bătrîni din Ungaria, cari aveau ferma speranță în viitorul națiunii române...«

ES *Victor Micula* a menționat că exemplul lui Emanuil Gojdu este viu și astăzi. Pentru el biserica, școala și neamul său au fost foarte importante. În slujba lor și-a pus și sufletul și averea, nu numai cuvântul, dar și fapta. Și astăzi este foarte important rolul instituțiilor pentru întărirea comunității: al bisericii, al școlilor, dar și al dascălilor care sunt un model pentru elevii lor. ES a precizat că tradiționala comemorare de la Budapesta are un caracter simbolic, depășind granițele acestui oraș european.

În încheiere au fost de-

puse coroane de flori din partea Ambasadei României, a Episcopiei Române din Ungaria, a Parohiei Ortodoxe Române din Budapesta, a Asociației Femeilor Ortodoxe Române, precum și din partea autoguvernărilor românești din cartierele VII și XI din Budapesta.

Conform tradiției au fost împărțite cozonac, pască și ouă roșii în amintirea celor

pomeniți. Cu ocazia Paștilor Morților, au mai fost făcute rugăciuni de pomenire și la mormintele altor credincioși români care își dorm somnul de veci în același cimitir, între care se numără Emil Bodircă și Aurel Vasarhelyi (Oșorhan), buni credincioși ai parohiei ortodoxe române din Budapesta.

G.E.E.

Foto: Emanuel Văduva

FOAIA
românească
24 aprilie 2015
www.foaia.hu

Săptămânal al românilor din Ungaria. Editat de Editura de presă și cărți „NOI”. Director: Eva Șimon. Colectiv redacțional: Anca Liana Butar, Ana Cioca Czesznak. Editura și redacția: 5700 Jula, str. Gh. Doja nr. 8., CP 95. Telefon: (66) 463-152, 361-789, E-mail: foaia@foaia.hu, Editor responsabil: Uniunea Culturală a Românilor din Ungaria, 5700 Jula, str. Gh. Doja nr. 8. Internet: www.romanul.hu, uniunea@romanul.hu. Tiparul: Schneider Nyomda Kft, 5700 Jula, str. Károly R. nr. 7. Index: 25291. ISSN 1418-8341. Abonamente la Foaia românească în județele Bács-Kiskun, Bichș și Csongrad se efectuează la oficiile poștale, iar în celelalte județe la adresa redacției atât personal, cât și prin cec poștal. Abonamentele pe anul 2012: 3 luni 1200 forinți; 6 luni 2400 forinți; 1 an 4800 forinți. Publicația apare cu sprijin de la Fondul de Subvenții al Ministerului Resurselor Umane (Budapesta, Ungaria) și de la Ministerul Afacerilor Externe - Departamentul Politici pentru Relația cu Românii de Pretutindeni (București, România).